

Дата: 10.10.2023

Урок № 4

Тема . Написання слів іншомовного походження

Мета: ознайомити учнів з іншомовними словами, правилами написання и, і, знака м'якшення, апострофа та подвоєння літер в словах іншомовного походження; формувати навички вимовляти запозичені слова відповідно до орфоепічних норм української мови; вчити пояснювати їх правопис, удосконалювати навички роботи з орфографічним словником та словником іншомовних слів

Тип уроку: урок засвоєння нового матеріалу.

Обладнання: презентація, інтерактивна дошка, підручник.

Матеріали до уроку:

Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу.

Слово викладача.

Пишеться И у загальних назвах

1) після 9 приголосних (д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р – «де ти з'їси цю чашу жиру»): сигнал, циркуль, жирафа, шифон, ритм.

Пишеться И у географічних назвах

- а) які закінчуються на -ика, -ида: Америка, Флорида.
- б) після ж, ч, ш, щ, ц (Алжир, Чилі, Вашингтон)
- в) зі сполученням –ри- перед перед буквою на позначення приголосного (Крит, Париж, але Австрія)
- г) у деяких назвах після д, т та в деяких випадках згідно з традиційною вимовою (Аргентина, Ватикан, Сирія)

Пишемо І:

- 1) на початку слів (ідея, ікона, інститут);
- 2) у кінці невідмінюваних слів (журі, поні);
- 3) перед буквами, що позначають голосний звук та й (геніальний, діалог, радіус);
- 4) після букв, що не входять до “дев'ятки” (кілограм, бізнес, пінгвін);
- 5) у власних назвах після букв на позначення приголосних, крім шиплячих (Дені Дідро, брати Грімм, Сідней)

Примітка Пишемо И, а не І:

- 1) у словах, що давно засвоєні українською мовою (лимон, спитр, кипарис, вимпел...);
- 2) у словах церковного вжитку (диякон, єпископ, митрополит...).

IV. Виконання вправ на застосування і закріплення знань, умінь і навичок.

1. Спишіть слова, вставляючи пропущену букву и або і. підкресліть орфограму. Для перевірки написання скористуйтеся орфографічним словничком.

Д..ск, ц..трина, пенс..онер, пон.., жур.., с..луєт,б..знес, каз..но, пенальт.., н..кель, ..нструмент, ..нспектор, ..нвестор, ст..ль, ч..пси, бенз..н, презид..я, рад..ус, д..єта, ж..рафа,ц..стерна, ф..олетовий, ..нстинкт, зомб.., к..лограм, м..тинг, в..зит.

Зарядка для очей

2. Слово викладача

Подвоєні букви:

- У загальних назвах іншомовного походження букви звичайно не подвоюємо (сума, піца, спагеті, грип, маса, шасі)

Подвоюємо букви:

- В окремих загальних назвах (ванна, тонна, вілла, манна);
- У власних назвах та похідних від них словах (Голландія, Руссо);
- За збігу однакових приголосних звуків префікса і кореня (інновація, ірраціональний)

3. Тренувальні вправи

Спишіть слова, вставляючи пропущені, де потрібно, букви. Підкресліть орфограму. Для перевірки написання скористуйтеся орфографічним словничком.

- Бас..ейн, мас..аж, ап..етит, ал..ея, пан..о, ван..а, тон..а, мадон..а, кас..а, реклам..а, піц..ерія, програм..а, груп..а, грип.., кол..ектив.

4. Слово викладача

Апостроф у словах іншомовного походження пишемо перед я, ю, є, ї після:

- букв б, п, в, м, ф, г, к, х, ж, ч, ш, щ, р
(комп`ютер, прем`єр, кар`єра, миш`як);
- префікса, що закінчується буквою на позначення приголосного (ад`ютант, ін`єкція, інтерв`ю);
- Апостроф не пишемо, коли букви я, ю позначають один звук [а], [у]
(бюджет, мюзикл)

5. Тренувальні вправи

- Кур..єр, р..юкзак, п..юре, Х..юстон, М..юнхен, б..юро, п.єдестал, прем..єра, прем..єр-міністр, бар..єр, інтерв..ю, Г..юго, ад..ютант, миш..як, б..юджет, кон..юнктура, м.юзикл, комп..ютер.

6. Слово викладача

Знак м'якшення у словах іншомовного походження вживаємо для позначення на письмі м'якості приголосних [д], [т], [з], [с], [л], [н], [ц] у таких випадках:

- Перед я, ю, є що позначають звуки [йа], [йу], [йе] (ательє, мільярд, конферансьє);
- Перед йо (бульйон, каньйон);
- У кінці слова (медаль, Рафаель);
- Після л перед буквою на позначення приголосного (альбатрос)

7. Тренувальні вправи

Спишіть слова, вставляючи на місці крапок, де потрібно, знак м'якшення. Підкресліть орфограму, поясніть написання. За потреби зверніться до орфографічного словника.

Н..ютон, Болон..я, Д..юма, порт..єра, міл..йонер, конферанс..є, т..юбик, кан..йон, бракон..єр, ател..є, д..юбель, ал..янс, павіл..йон, бул..йон, н..юанс, він..єтка.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.